

శ్రీ

విశ్వకర్మపరబ్రహ్మణేనమః

త్రికాలసంధ్యావందనము.

విద్యార్థులకత్యంతోపయుక్త[illegible]

రచింపబడియె

ఉమలపాటి రామమూర్తి అండ్ సన్సు[illegible] స్వకీయ

ముద్రాయంత్రశాలయందు ముద్రించబడి

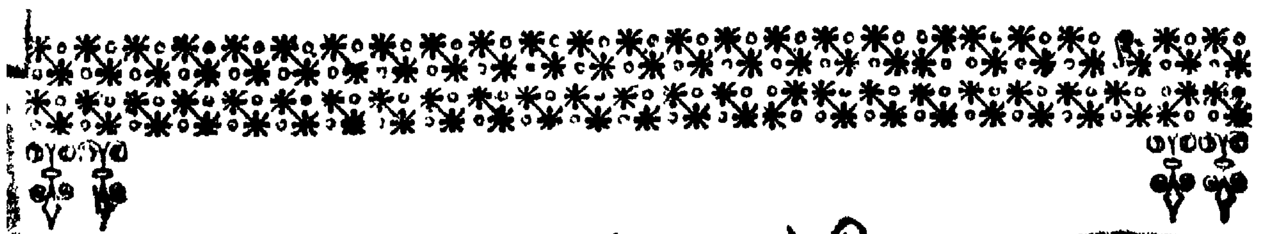
ప్రచురింపబడియె.

విజయనగరం

1917.

దీనివెల 4 అణాలు.

ఓం ౬౦

శ్రీవిశ్వకర్మపరబ్రహ్మణే నమః

త్రికాలసంధ్యావందనము

హరిః ఓం అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా। యస్మరేద్విశ్వకర్మాణం సబాం హ్యాభ్యంతరశ్శుచిః

శ్లో॥ ఈమంత్రశ్లోకమును పఠించుచు కుడిహస్తమునందునుదకమును సంధ్యావందనము జేయు స్థలమందును తనపైని చల్లేది ఇట్లుజేయుట భూశుద్ధి యనబడును

ఓం కేశవాయస్వాహా
ఓం నారాయణాస్వాహా
ఓం మాధవాస్వాహా

కుడిహస్తము చాచి వేళ్లన్నియు దగ్గర జేసి తర్జని వేలు మాత్రము మడిచేతి అంతట హస్తము ముకిలించును ఆపైని ఆహస్తముం దుద్ధరిణెడు ఉదకముంచి స్వీకారము చేసేది. ఇది ఆచమనమనంబడును,

గోవింద విష్ణు మధుసూధన త్రివిక్రమ వామన శ్రీధర ఋషీ కేశ పద్మనాభ దామోదర సంకర్షణ వాసుదేవ ప్రద్యుమ్న అనిరుద్ధ పురుషోత్తమ అధోక్షజ నారసింహ అచ్యుత జనార్ధన ఉపేంద్ర హరే శ్రీపరబ్రహ్మణేనమః ... ... నమస్కారము చేసేది

ఉత్తిష్టంతుభూతపిశాచాః ఏతేభూమిభారకాః ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మనమారభే.

ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ఓం ఆపో జ్యోతీ రసో ఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోం

ఈ మంత్రాంతమయ్యే వరకు అంగుష్ఠాగ్రమునా శిరము యొక్క కుడిపుటమును నాసికా ఆనామికా వ్రేలుతో యెడమపుటను కొంచెము నొక్కిన యట్లు ప్రాణాయామము చక్కగా పలుకును.

మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం శుభే శోభనముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య ఆద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే శ్రీశైలస్య ఈశాన్య ప్రదేశే గంగా గోదావర్యోర్మధ్యదేశే స్వగృహే సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన

సంవత్సరే – ప్రభవాది ౬౦ సంవత్సరములలో అప్పటి సంవత్సరము పేరు
అయనే – ఉత్తరాయణ దక్షిణాయనములు రెంటిలో అప్పటి అయనము పేరు
ఋతౌ – వసంతాది ఆరు ఋతువులలో అప్పటి ఋతువు పేరు.
మాసే – పన్నెండు మాసములలో తత్కాల మాసము పేరు.
పక్షే – శుక్లకృష్ణపక్షములు రెంటిలో తత్కాల పక్షము పేరు.
తిథౌ – పదిహేను తిథులలో ఆ వేళ తిథి పేరు.
వాసరే – భానువారాది యేడు వారములలో వారము పేరు.

యని గ్రహించేది.

శుభనక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణే ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ శుభే భ్యుదయముహూర్తే శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య క్రియ గోత్రము పేరు, తన పేరు చెప్పుకొనేది.

ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం—(శ్రీ పెళ్లి అయినవారు చెప్పుకునేది

(శ్రీవిశ్వకర్మణముద్దిశ్య శ్రీవిశ్వకర్మణః ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సంధ్యాముపాసిష్యే అనామిక వ్రేలితో ఉదకము ముట్టుకొనేది.

మార్జనమన్త్రము

ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః స్థానఊర్జేదధాతనః మహేరణాయచక్షసే। యోవశ్శివతమోరసః తస్యభాజయతేహనః ఉశతీరివమాతరః తస్మా అరంగమామవః యస్యక్షయాయజిన్వథ. ఆపోజనయథాచనః

క్రియ

యీమన్త్రారంభము మొదలుకొని అనామిక వ్రేలుకు ఉదకము తగిలేటట్లు జల్లుకునేది ఆలాగు ఉదకము జల్లుటచే మార్జనమనబడును

ప్రాతఃకాల జలప్రాశనమంత్రము

సూర్యశ్చమామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః పాపేభ్యో రక్షన్తాం యద్రాత్ర్యా పాపమకార్షం మనసా వాచాహస్తాభ్యాం పద్భ్యాముదరేణ శిశ్నా రాత్రిస్తదవలుమ్పతు। యత్కించదురితంమయి ఇదమహంమామమృతయోనౌ సూర్యేజ్యోతిషి జుహోమిస్వాహా।

క్రియ

ఆచమనము చేయునట్లు హస్తములో ఉదకము వుంచుకుని మంత్రించి చివరకు నోటపలకుపుచ్చుకునేది మూడుకాలములయందు ముఖ్యమని తెలిసేది.

మాధ్యాహ్నికజలప్రాశనమంత్రము.

ఆపఃపునన్తు పృథివీం పృథివీపూతా పునాతుమామ్। పునన్తు

బ్రహ్మణస్పతి। బ్రహ్మపూతా పునాతుమాం। యదుచ్ఛిష్ట మభోజ్యం యద్వాదుశ్చరితంమమ। సర్వం పునస్తు మామాపో సతాంచ ప్రతిగ్రహగ్ స్వాహాః

సాయంకాలజల ప్రాశనమంత్రము.

అగ్నిశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః పాపేభ్యోరక్షన్తామ్ యదహ్నా పాపమకార్షం మనసావాచా హస్తాభ్యాం పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా అహస్తదవలుమ్పతు యత్కించ దురితంమయి ఇదమహంమామమృతయోనౌ సత్యేజ్యోతిషి జుహోమిస్వాహా

——యీమంత్రము మూడుకాలములకు యుపయోగమౌను.

ద్విఃపరిమృజ్య॥ సకృదుప స్పృశ్యపాణిం పాదౌ ప్రోక్షతిఃశిరః చక్షుషి నాశికే శ్రోత్రే హృదయమాలభ్య.

క్రియ

అనామిక వ్రేలుతో ఉదకము ముట్టుకుని రెండుచేతులు కాళ్లు కడిగికొని నట్లుచేసి సిరస్సు, కళ్లు, ముక్కు, చెవులును రెండుమాట్లు స్పర్శించేది.

పునఃమార్జన మంత్రము

దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషంజిష్ణోరశ్వస్యవాజినః సురభినోముఖా కరత్ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ ఆపోహిష్ఠా మయోభువ స్తానఊర్జే దధాతన మహేరణాయచక్షసే। యోవశ్శివతమోరసః తస్యభాజయతేహనః ఉశతీరివమాతరః తస్మాఅరంగమామ

క్రియ

యీమంత్రమునకు వెనకచెప్పిన ప్రకారము అనామిక వ్రేలు యొక్కఅగ్రముతో సిరస్సునందు ఉదకముపడేటట్లుజల్లుకునేది.యిదిమార్జనమనబడును

మన్త్రః॥ యస్యక్షయాయజిన్వథ ఆపో—
జనయథాచనః॥

౧ హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాయాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః అగ్నిం యాగర్భందధిరే విరూపాస్తానఆపశ్శగ్ స్యోనాభవంతు॥ ౨ యాసాగ్ం రాజావరుణో యాతిమధ్యేసత్యాన్నృతే అవపశ్య న్ జనానాం మధుశ్చ్యుతశ్శుచయోయాః పావకా స్తానఆపశ్శగ్ స్యోనాభవంతు॥ ౩ యాసాందేవాదివి కృణ్వంతి భక్షంయా అంతరిక్షేబహుధాభవన్తి యాః పృథివీం పయసోన్దన్తి శుక్రాస్తాన ఆపశ్శగ్ స్యోనాభవంతు ౪ శివేనమాచక్షుషా పశ్యతాపశ్శివయా తనువోపస్పృశతత్వచంమే సర్వాగ్ం అగ్నీగ్ం రప్సుషదో హువేవోమయి వర్చో బలమోజోనిధత్త॥ యద్దః పదాతి ఏముంచతు ద్రుపదాదివేన్ముముచానః స్విన్నస్స్నాత్వీమలాదివ పూతంపవిత్రేణేవాజ్యం। ఆపశ్శున్ధన్తుమైనసః॥

(కుడి హస్తము న అనుమాత్రము ముక్కుంచి పట్టేసిహస్తమందు ద్రక్షిణ ఉదకము వుంచు కొనియుం తాగ్రాంత మునందు నాశికాగ్రము. ఉచ్ఛ్వాసవాయుభాగమున విడచిన జలను చూడగూడదు.)

ఆర్ఘ్య ప్రదానం

ఆచమ్య॥ ప్రాణానాయమ్య ఏవం విశేషణ విశిష్టాయాం శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సంధ్యాం గఅర్ఘ్య ప్రదానం కరిష్యే॥
ఓం భూర్భువస్సువః తత్స వితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్

క్రియ। ఆచమనం మూడు ప ర్యాయములు జేసి సంకల్పము జెప్పుకొని ఉదకము ముట్టుకొనేది హస్తమందు ఉదక ముంచుకొ [illegible] ర్యాయములు మంత్ర [illegible] ము పర్యాయములు [illegible]

కాలాతీత ప్రాయశ్చిత్త మంత్రము

ప్రాణానాయమ్య-ఏవం-
ప్రీత్యర్థం కాలాతీతవి శుద్ధ్యర్థం చ
పూర్ధార్ఘ్యప్రదానంకరిష్యే॥
ఓంభూర్భువస్సువఃతత్స- ప్రచోద
యాత్॥

క్రియ సూర్యోదయ సూర్యా
స్తమయ కాలముల తిక్రమించి న
యెడల ఆచమనముచేసి సంకల్పము
చెప్పి యీచతుర్థార్ఘ్యమీయ
వలెను సంధ్యాకాలముల యందు
చతుర్థార్ఘ్యమవసరము లేదు.

ప్రదక్షిణ మంత్రం

ఉద్యంతమస్తం యంతమా
దిత్య మభిధ్యాయన్కుర్వన్ బ్రా
హ్మణోవిద్వాన్ సకలంభద్రమశ్ను
తే సావాదిత్యో బ్రహ్మేతి బ్రహ్మై
వసన్ బ్రహ్మాప్యేతి యఏవంవేద
సధ్యాంతర్పయామి

క్రియ హస్తమందు దకము
చుకొని వత్స స్థలము యెదుట
నుంచి యుదకముతన సిరస్సుచు
ట్టూరదుదకము రాలేటట్లు గాత్రి
ప్పవలె.

గాయత్రీంతర్పయామిబ్రాహ్మీం
తర్పయామి

సావిత్రీము

సంధ్యాంతర్పయామి సరస్వతీంత
ర్పయామి శౌక్రీంతర్పయామి

క్రియ హస్తమందు ధరిణేమ
ఉదకము పుచ్చుకొని తర్పయామి
యనేటప్పుడు ధార పడునట్టుగా పది
మూడువేళలయందు నుత్తరంగా
డును గానిక్రియయూనస్కారమేను

మాధ్యాహ్నికము

హాగ్ఁసశ్శుచిషద్వసురంతరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్
నృషద్వరసదృతసద్వ్యోమసదబ్జాగోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతంబృహత్
యామంత్రము చెప్పి ఉదకము వరి ధారవిడిచేది.

ఓంభూర్భువస్సువః- ప్రచోదయాత్ యీమంత్రము చెప్పి రెం
డుమార్లు ధారవిడిచేది.

ప్రదక్షిణ మంత్రము

ఉద్యన్తమస్తం...బ్రహ్మేత్యభిధ్యాయ ఏవం వేద సంధ్యాం తర్పయామి సావిత్రీం తర్పయామి వైష్ణవీం తర్పయామి,

అథన్యా
గాయత్రీప్రార్థన

ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ అగ్నిర్దేవతా బ్రహ్మఇత్యార్షం గాయత్రీం ఛందసం పరమాత్మస్వరూపం సాయుజ్యం వినియోగం ఆయాతువరదాదేవీ అక్షరంబ్రహ్మసమ్మితం। గాయత్రీ ఛందసాం మాతేదం బ్రహ్మజుషస్వమే యదహ్నాత్కురుతే పాపం తదహ్నాత్ప్రతిముచ్యతే। యద్రాత్రియాత్కురుతే పాపం తద్రాత్రియాత్ప్రతిముచ్యతే సర్వవర్ణే మహాదేవి సంధ్యావిద్యే సరస్వతి ఓజోసి సహోసి బలమసి భ్రాజోసి దేవానాం ధామనామాసి విశ్వమసి విశ్వాయుః సర్వమసి సర్వాయు అభిభూరోం గాయత్రీమావాహయామి

సావిత్రీమావాహయామి
సరస్వతీమావాహయామి
బ్రాహ్మీమావాహయామి
శ్రియమావాహయామి
బలమావాహయామి
గాయత్ర్యా గాయత్రీఛందో విశ్వామిత్ర ఋషిః సవితా దేవతా।

(క్రియ వక్షస్థలమున కెదురుగా దోసిలిపట్టి గుండ్రముగను పెద్దవ్రేళ్లు తగిలేట్లుగను ఆవాహనములు చేస్తూయుండవలయును.

అంగన్యాసము

ఓం అగ్నిర్మూర్ధ్ని

(క్రియ హస్తముయొక్క వ్రేళ్లు దగ్గరజేర్చి ముఖమునకు చూపేది.ఆహ

బ్రహ్మశిరో
విష్ణుర్హృదయగ్ం
రుద్రశ్శిఖా
పృథివీయోనిః

స్తము సిరస్సునఉంచేది. అస్త్రాము వ
క్షస్థలమునందు ఉంచేది.
హస్తము సిఖయందున ఉంచేది
రెండుహస్తములు ఊర్ధ్వాల
యందుంచేది

ప్రాణాపాన వ్యానోదాన స
మాన సప్రాణా శ్వేతవర్ణా సాంఖ్య
సగోత్రా గాయత్రీ చతుర్విగ్ం
శత్యక్షరా త్రిపదా షట్కుక్షిః
పంచ శీర్షోపనయనే వినియోగః॥

క్రియ కుడిహస్తము యొక్క
వేళ్లుదగ్గిరగావుంచి హస్తము చాచి
ఆహస్తము తనకుడిపార్శ్వము వైపు
నుంచి శిరస్సుచుట్టు త్రిప్పి మొదటికి
తెచ్చి యెడమ హస్తములో కుడిహ
స్తము ఉంచేది॥

స్మృత్యాచమ్య.

ఓంతత్స వితుర్వరేణ్యం స్వాహా
భర్గోదేవస్య ధీమహి స్వాహా
ధియో యోనః ప్రచోదయాత్
స్వాహా

క్రియ యీమూడుమంత్రముల
కు మూడుపర్యాయములు ఆచమనీ
యం జేసేది యిదేశ్రుత్యాచమనమని
తెలసేది.

శ్రుత్యాచమనం

ప్రాణానాయమ్య- ఆచమ్య- ఏవంత్రిః

ఏవం విశేషణ విశిష్టాయాం శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతః సం
ధ్యాంగ దేవతా పంచవింశత్యుత్తర శతగాయత్రి) మహామంత్రి జపంక
రిష్యే

కరన్యాసము.

ఓంతత్సవితుఃబ్రహ్మాత్మనే
అంగుష్ఠాభ్యాంనమః

క్రియ రెండుహస్తముల తర్జనీవేళ్లు
యొక్క అగ్రిములను ఆయాఅంగుష్టముల యొ

వరేణ్యం విష్ణ్వాత్మనే తర్జనీభ్యాం నమః
భర్గోదేవస్య రుద్రాత్మనే మధ్యమాభ్యాం నమః
ధీమహి సత్యాత్మనే అనామికాభ్యాం నమః ధియో యోనః జ్ఞానాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాం నమః ప్రచోదయాత్ సర్వాత్మనే కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః

క్క మొదట ననగా ఆదియందునుంచి అగ్రముపర్యంతము నడిపించేది అనగా జరిపేది. తర్జనీ వ్రేళ్ళపైని అంగుష్ఠములు నడిపేది. మధ్యమ వ్రేళ్ళమీద అంగుష్ఠములు నడిపించేది అనామిక వ్రేళ్ళయందు అంగుష్ఠములు నడిపేది. వామహస్తమందు దక్షిణహస్తముంచి వామహస్తమునకు ప్రదక్షిణముగా దక్షిణహస్తమును త్రిప్పుచు వామహస్తముయొక్క పూర్వపృష్ఠభాగములను దక్షిణహస్తముతో స్పర్శ చేసేది. యిట్లు త్రిప్పినపుడు రెండుహస్తములు గోడీనయుండవలయును.

హృదయాన్యాసము

ఓం తత్సవితుః బ్రహ్మాత్మనే హృదయాయ నమః । వరేణ్యం విష్ణ్వాత్మనే శిరసే స్వాహా భర్గోదేవస్య రుద్రాత్మనే శిఖాయై వౌషట్ ధీమహి సత్యాత్మనే కవచాయ హుం ధియో యోనః జ్ఞానాత్మనే నేత్రత్రయాయ వౌషట్ ప్రచోదయాత్ సర్వాత్మనే అస్త్రాయ ఫట్ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

క్రియ కుడిహస్తముచాచి హస్తముతో తన హృదయమునకగపరచినట్లుగా సిద్ధస్థలమందు ఆప్రకారమే హస్తమును సిరస్సునుంచేది. ఆప్రకారమే హస్తము వరోజములయందుంచేది అనగా సిఖయందు. వామహస్తము కుడిభుజము యొందున కుడిహస్తము యెడమభుజమందున ఉంచేది. కుడిహస్తముతో తననేత్రములను స్పర్శచేసేది. కుడిహస్తమును తనకుపార్శ్వమువెంబడిని సిరస్సువెనకనుంచి చుట్టూత్రిప్పి యెదుటకు తెచ్చి యెడమహస్తములో కుడిచేయి వుంచేది.

ధ్యానము ముక్తావిద్రుమహేమ నీలధవళచ్ఛాయైర్ముఖైస్త్రీక్షణైః యుక్తామిందు నిబద్ధరత్న మకుటాం తత్త్వార్థవర్ణాత్మికాం। గాయత్రీం వరదాభయాంకుశకశా శ్శుభ్రంకపాలంగదాం। శంఖం చక్రమథారవిందయుగళం హస్తైర్వహంతీంభజే। యోదేవస్సవితాస్మాకం। ధియోయోనః ప్రాదిగోచరః ప్రేరయేత్తస్యయద్భర్గ స్తద్వరేణ్యముపాస్మహే॥

గాయంత్రి మంత్రము.

ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్యధీమహి ధియో యో నః ప్రచోదయాత్

క్రియ। ఇదిగాయత్రీ మంత్రంసహస్రము యినను పంచవింశత్యుత్తర శతమునగా ౧౨౫ మారులయినను అథవా ౧౦ మారులయినను మౌనముగ జపంచేది జపసమయంబందు తన యజ్ఞోపవీతము యొక్క డిగువభాగము కుడిహస్తము బొటనవేలు తర్జనితోపట్టుకొని హస్తముపైని వస్త్రముకప్పి జపంచేసినంతమున్నుకు తనవక్షస్థలమున అని పుంచేది. రాత్రివేళకంఠము పయికి యెత్తిజంపించేది.

యథాశక్తి గాయంత్రి మహామంత్ర జపంతత్సబ్రహ్మార్పణమస్తు అని నమస్కరించిధారవిడిచేది.

ప్రాతఃకాల సూర్యోపస్థానమంత్రము

ఓంమిత్రస్యచర్ షణీధృతశ్రవో దేవస్యసానసింపత్యంచిత్రశ్రవస్తమం మిత్రోజనాన్ యాతయతి ప్రజానన్మిత్రో దాధారపృథి వీముతద్యాం మిత్రః కృష్టీరని మిషాభిచష్టే సత్యాయహవ్యం ఘృతవద్విధేమప్రస మిత్ర మర్తో అస్తు ప్రయస్వాన్ యస్తఆదిత్య శిక్షతివ్రతేన నహన్యతే నజీయతే త్వోతో నైన మగ్ం హో అశ్నోత్యంతితోన దూరాత్

ఓంకారస్య బ్రహ్మ ఋషిః దైవీ గాయత్రీ ఛందః అగ్నిర్దేవతా ... ఆపోహిష్ఠేత్యస్య ప్రతి క్రియ నమస్కారముచే యీమంత్రం చెప్పుకునేది.

మాధ్యాహ్నిక సూర్యోపస్థానమంత్రము

ఓం ఆకృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ। హిరణ్యయేన సవితా రథేనా దేవో యాతి భువనాని పశ్యన్॥ ౧

ఉద్వయంతమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమం ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః దృశే విశ్వాయ సూర్యం॥ ౨ చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః॥ ఆప్రా ద్యావా పృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ॥ ౩ తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ పశ్యేమ శరదశ్శతం నందామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శతం అజీతాస్స్యామ శరదశ్శతం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే య ఉదగాన్మహతోర్ణవా ద్విభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాత్స మా వృషభో లోహితాక్షః సూర్యో విపశ్చిన్మనసా పునాతు ౪॥ సంధ్యాయై నమః సావిత్ర్యై నమః

సాయంకాలసూర్యోపస్థానమంత్రం

ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమద్యా చ మృడయ త్వామవస్యురాచకే తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః॥ అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ంస మా న ఆయుః ప్రమోషీః॥ యచ్చిద్ధి తే విశో యథా ప్రదేవ వరుణవ్రతం। మినీమసి ద్యవి ద్యవి యత్కించేదం వరుణ దైవ్యే జనేభిద్రోహం మనుష్యాశ్చరామ

సి అచిత్తీయత్తవ ధర్మాయురోపి మమానస్త్సాదేనసో దేవేష
శితవాసోయదిరి పూర్ణదివియద్వా ఘూసత్యము తయన్నవిద్వా॥ స
ర్వాతాసివ్యశిరే వదేవాయధా తే స్యామవరుణప్రియాస॥

ఓంనమః ప్రాచ్యైదిశే సానగాది బ్రహ్మఋషి దేవతాః ఏతస్యా
ప్రతి వసంత్యే తాభ్యశ్చ ఓంనమోనమః॥

దక్షిణాయైదిశే సనాతనాది బ్రహ్మఋషి దేవతాః ఏతాస్యాం
ప్రతి వసంత్యే తాభ్యశ్చ ఓంనమోనమః॥

ప్రతీచ్యైదిశే అహాభూసాది బ్రహ్మఋషిర్ దేవతాః ఏతస్యాంప్ర
తివసంతె తాభ్యశ్చ ఓంనమోనమః

ఉదీచ్యైదిశే వప్రిత్న సాదిబ్రహ్మ ఋషిదేవతాః ఎతస్యాం ప్రతివ
సంతేతాభ్యశ్చ ఓంనమోనమః

ఊర్ధ్వాయైదిశే సుపర్ణాది బ్రహ్మఋషి దేవతాః ఏతస్యాం ప్రతివ
సంతే త్యాభ్యశ్చ ఓంనమోనమః

అధరాయైదిశేసర్వే బ్రహ్మఋషిదేవతాః ఏతస్యాం ప్రతివసంతే
తాభ్యశ్చ ఓంనమోనమః

క్రియ తూర్పుదక్షిణ పశ్చిమ ఉత్తర ఊర్ధ్వము అధోభాగ
ముగ నమస్కారములు చేసుకునేది.

పృధివ్యాకాశయో స్సానగసనాతనాదిబ్రహ్మఋషిః గోత్రేభ్యశ్చ
నమోనమః సంధ్యాయైనమోగాయత్ర్యైనమః సావిత్ర్యైనమస్సరస్వ
త్యైనమో మాత్రేనమో పిత్రేనమో గురవేనమస్సర్వేభ్యోదేవేభ్యోనమః
పృధీవ్యాపస్తే జోవాయురాకాశాత్ ఓంనమో భగవతే వాసుదేవాయ

యాగ్ంసదా సర్వభూతాని చరాణిస్థావరాణిచ ప్రాతః సాయం నమస్యంతి సామాసంధ్యాభిరక్షతు। శివాయవిష్ణురూపాయ శివరూపాయవిష్ణవే। శివశ్చహృదయంవిష్ణుః విష్ణోశ్చహృదయగ్ం శివః। యదాంతర నమశ్యామి స దామిన్స్వస్థితాయుచ। నమోబ్రహ్మణ్య రూపాయ విశ్వబ్రహ్మహితాయచ। జగద్ధితాయదేవాయ విశ్వజ్ఞాయ నమోనమః। ఉత్తమె శిఖరె జాతే భూమ్యాం పర్వతమూర్ధని। బ్రాహ్మణేభ్యో భ్యనుజ్ఞాతా। గచ్ఛదేవి యథాసుఖం। స్తుతోమయా వరదా వేదమాతా ప్రచోదయంతి। భువనెబ్రహ్మజాతా। ఆయుఃపృథివ్యాం ద్రవిణంబ్రహ్మవర్చసం। మహ్యందత్వా ప్రయాతుం బ్రహ్మలోకం। నమోస్త్వనంతాయ సహస్రమూర్తయె సహస్రపాదాక్షిశిరోరు బాహవే। సహస్రనామ్నె పురుషాయశాశ్వతె సహస్రకోటి యుగధారిణేనమః। ఇదంద్యావా పృథివీసత్యమస్తు పితర్మాతా యదిహాపబ్రువేవాం భూతందేవానా మవమె అవోభిః। విద్యామేషం వృజనంజీరదానం ఆకాశత్పతితం తోయం యథాగచ్ఛతిసాగరం సర్వదేవ నమస్కారం త్వష్టారం ప్రతిగచ్ఛతి సర్వవేదేషు యత్పుణ్యం సర్వతీర్థేషు యత్ఫలం। తత్ఫలం పురుమాప్నోతి స్తుత్వాదేవం జగద్గురుం। వాసనాద్వాసుదేవస్య వాసితం తెజగత్త్రయం సర్వభూతానివాసోసి విశ్వకర్మనమోస్తుతే॥

పంచాశత్కోటి విస్తీర్ణపర్వతం శ్రీసానగ సనాతనాది పంచవింశత్యుత్తర శతబ్రహ్మఋషి గోత్రేభ్యో శుభంభవతు॥ క్రియ॥ యింతవరకు నమస్కారముగానె వుండవలెను.

సువర్ణ విశ్వజ్ఞ అర్కత్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత ప్రణవ శాఖాయాం సువర్ణసనూత్రె సువర్ణఋషి గోత్రోద్భవో యజ్ఞాచార్య దేవూహంభో అభివాదయె॥

కుడిహస్తముయొక్క తర్జనిమధ్యమ వ్రేళ్లతోను యెడమకర్ణముయొక్క తమ్మెను యెడమహస్తము తర్జనిమధ్యమ వ్రేళ్లచేత దక్షిణకర్ణముయొక్క తమ్మెను।ఏకముగాహూ

ర్తమందు నీళ్ళుకొని యీమంత్రము సాంగముగా పఠించిన తరువాత విడచేది.

శ్లో॥ కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
శ్రీవిశ్వకర్మేతి సమర్పయామి॥

సర్వం శ్రీవిశ్వకర్మార్పణమస్తు॥ క్రియ॥ ధారవిడచి నమస్కరించేది.
సంధ్యావందనము సంపూర్ణము.

ఆశీర్వచనము.

శతంజీవశరదో వర్ధమాన ఇత్యపిని గమోభవతి శతమితిశతం దీర్ఘమా యుర్మరుతే నా వర్ధయంతి శతమనమేనశతాత్మానం భవతి శతమనంతం భవతి। శతమైశ్వర్యంభవతి। శతమితిశతం దీర్ఘమాయుః॥

జట

నవ్రోనవ్రోభవతి భవతి నవ్రోనవ్రోనవ్రోనవ్రో భవతి। నవ్రోన వ ఇతి నవః నవః। భవతి జాయమానో జాయమానో భవతి భవతి జాయమానః। జాయమానోహ్నాం మహ్నాం జాయమానో జాయ మానోహ్నాం। అహ్నాం కేతుః కేతు రహ్నామహ్నాం కేతుః। కేతు ఋ షసా ముష సాం కేతుః కేతు ఋషసాం। ఉషసామేత్యేత్యుషసాముష సామేతి। ఏత్యగ్రే అగ్రఏత్యేత్యగ్రే। అగ్ర ఇత్యగ్రే। భాగం దేవేభ్యో దే వేభ్యో భాగం భాగం దేవేభ్యః। దేవేభ్యోవి విదేవేభ్యో దేవేభ్యోవి। వివి ధాది దధాతి విదధాతి। దధాత్యా యన్నాయందధాతి దధాతి దధా

త్యాయన్। ఆయుష్ప్రసాయన్న యుష్పఆయుష్మిత్యాయుః। వ్రిచంద్ర
మాశ్చం దమా॥ పప చంద్రమాః। చంద్రమాస్త్రిరతి తిరతి చంద్రమా
శ్చంద్రమాస్త్రిరతి। తిరతి దీర్ఘం దీర్ఘం తిరతి త్రిరతి దీర్ఘం। దీర్ఘ
మాయుశాయుర్దీర్ఘం దీర్ఘమాయుః। ఆయురిత్యాయుః॥

టీకివిధి,

సర్వాపర్వాభవతి జాతుమాస ఇతి పురోసువాక్యభవ త్యాయు
రేవాస్మిన్ తదూనధాతి యమాదిత్యా అగ్ం హేమాప్యాయ యంతీతి
యాజైవైనమెత యాప్యాయయతి। శతమానంభవతి శతాయుః పురు
షశతేంద్రియ ఆయుష్యేవేంద్రియె ప్రతితిష్ఠతి దీర్ఘమాయు।

స్నానవిధి,

సర్వకల్మషసంహారిణి నానాపంధవహారిణి। అగ్నానంభూత చతుర్ధా
త సర్వకార్యహార్షదాయిని। రసకామనాసాద్గంగా సర్వజీవాని జీవని। చతు
ర్ఘభూతచన్గుణ్యాం నమస్తుభ్యమహాంపద। అంబత్వద్దరిశనాన్ముక్తి ర్న
జానే స్నానజంఫలం। స్వర్గారోహణ సోపానాం మహాపుణ్య తరంగిణీం।
గంగాధ్యానపురత్సరం గంగాప్రవిశ్యావాభి మాత్రేజలేస్థిత్వాశిఖాంద్వివి
దావిధాయ। నిరుద్ధకర్ణనాసఃత్రిరాప్లుత్య శిఖాంబధ్వా పునరాచమేత్।

క్రియ। ముందుగా బట్టలుతడిపికట్టుకొని యీశ్లోకము పఠిం మ
చూ పాదములు, జంఘలు, కటి, కంఠము, వరకు తుడిచిన పిమ్మట జు
ట్టుముడివిప్పి శిరస్నానము చేసేది. యిదిపంచాంగస్నానమనబడును।
మరలజుట్టుముడి వేసుకొని మూనుపర్యాయములు ఆచమనంచేసిసంకల్ప
ము చెప్పుకొనేది.

మూలము। ఆచమ్య. ప్రాణానాయమ్య. ఏవం —— విశిష్టే

శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య ధర్మపత్నీసమేతస్య మమశరీరే వర్తమాన- వర్తిష్యమాణ- వాత- పిత్త- శ్లేష్మ- జ్వర- వ్రణ- మేహా- పైత్య- కుష్ఠ- శూల- ధాతు- బగంధకాది సకలదుర్దోష నిరహార ణార్థం ఆస్యాం- మహానద్యాం సకలపాపక్షయార్థం గంగానదీస్నాన మహం కరిష్యే॥

క్రియ॥ ఆచమనముచేసుకొని సంకల్పము యథావిధిగా చెప్పుకొనిన పిమ్మట మామశరీరేయను సంకల్పము- గంగా యమునా, సరస్వతి, కావేరి, గౌతమి, తుంగభద్రా నదుల పేర్లు అనగా సముద్రమునందు స్నానముచేసినప్పుడు సముద్రస్నానమునిన్ని చెరువుయందు స్నానము జేసినప్పుడు తటాకస్నానం కరిష్యే అనిచెప్పుకోవలెనని గ్రహించేది.

మూలము॥ అఘమర్షణం॥ ఓం హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యేతీర్థం మేదేహియాచితః॥ యన్మయాభుక్త మసాధూనం పాపేభ్యశ్చప్రతిగ్రహః। యన్మేమనసా వాచా కర్మణావాదుష్కృతం కృతం। తన్న ఇంద్రోవరుణో బృహస్పతి స్స వితాచ పునంతు పునః పునః॥

క్రియ॥ దక్షిణదిశగా నీటియందున్నుండి యీమంత్రము చెప్పేటప్పుడు రెండుహస్తము లాడోడించి వేళ్లు చిక్కగాబట్టి తలమీద ఉదకము పడేటందుకు కొంచమువంగి జల్లుకునేది, యిందువల్ల పాతకములు హరించును.

మూలము॥ మార్జన మంత్రము॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయో ఆపోజనయథాచనః॥

క్రియ॥ యీమంత్రము చెప్పేటప్పుడు అనామిక మధ్యమ వేళ్లతో శిరస్సుయందు ఉదకముపడేటట్టుగా జల్లుకునేది. యిదిమార్జన మంత్రమనబడును.

మూలము॥ ఆచమ్య॥ ఏవంగ్రతి॥ ఏవం... శుభతిథౌ- ప్రాతస్నానాంగత్వేన ప్రాచ్యాది బ్రహ్మాఋషిం తర్పణం కరిష్యే॥

ఓం ప్రాచ్యాందిశి దేవాన్ సనగాది బ్రహ్మాఋషిం తర్పయామి

ఓందక్షిణాయైదిశి దేవాన్ సనాతనాది బ్రహ్మాఋషింతర్పయామి

ఓంప్రతీచ్యాందిశి దేవాః అహోభూనాది బ్రహ్మఋషీం తర్పయామి॥
ఓంఉదిచ్యాందిశిదేవాన్ ప్రత్నాది బ్రహ్మఋషీం తర్పయా. మి॥
ఓంఊర్ధ్వాయాందిశి దేవాఃసుపర్ణాది బ్రహ్మఋషీం తర్పయామి॥

క్రియ॥ దోసిలియందు దకముపట్టి ప్రాచ్యాందిశి అనగా తూర్పుదిశయందు తర్పణవిడచిపెట్టేది. తదుపరి దక్షిణదిశగాను పశ్చిమదిశగాను ఉత్తరదిశగాను ఊర్ధ్వయు అనగా ఆకాశమువైపున తర్పణ విడచేది.

మూలము॥ ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య. ఏవంవిశిష్ట శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం సూర్యార్ఘ్య ప్రదానాని కరిష్యే ఓమ్ ఉద్యన్నద్య మిత్రమః ఆరోహన్నుత్తరాదివం। హృద్రోగం మమసూర్యహరిమాణంచనాశయ। శుకేషు మే హరిమాణం సిదర్మసి ఉదగాదయమాదిత్యః విశ్వేనసహానాసహా॥ మిత్రరవిసూర్యభానుఖగపూష హిరణ్యగర్భమరిత్యాదిత్య సవితభాస్కరేభ్యోనమః॥ ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి॥

క్రియ. దోసిలియందు ఉదకముపట్టకొని సూర్యుని కెదురుగ యీమంత్రము జెప్పుచూ మూడుపర్యాయములు సూర్యుని కెదురుగ విడ్లేది.

మూలము. యన్మయా దూషితంతోయం శారీరమల సంయుక్తం తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యక్ష్మాణం తర్పయామ్యహం.

క్రియ. నీటివద్దున తలనీరుపిండినపిమ్మట వస్త్రములుపిండి కట్టుకునేది.

విభూది మంత్రము

ధ్యాహ్న వేళలయందు తడిపి శిరస్సున- ఫాలమున- భుజములయందున వక్షస్థలమందున ధరించేది. రాత్రిభాగమున తడపనవసరములేదు.

గంధం ధరించేమంత్రం

గంధద్వారాందురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం ఈశ్వరీగ్ంసర్వ భూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం.

గాయత్రీవేసుకునేమంత్రం.

జే॥

మూలమూ. ఆపోహ్యాధనసదస్య విశ్వకర్మానిధాతా పరమాత్మ చ్ఛందిక మనోనాంమనసాబ్రహ్మా, యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్ ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముంచశుభ్రంయజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః।

వదే శ్చ ఇంద్ర

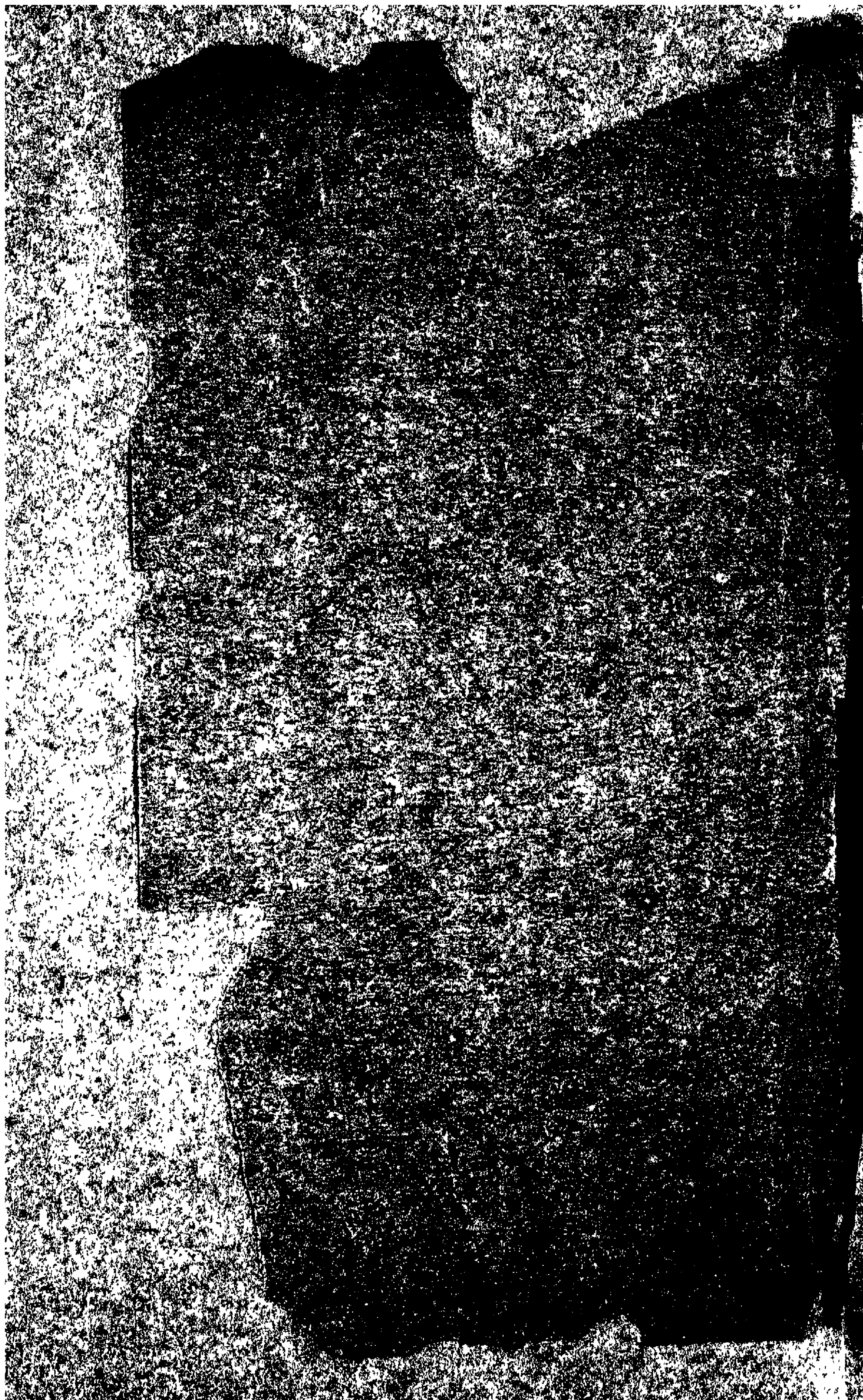
క్రియ. అనవేశన మడిబట్టలు కట్టుకొని ఆసనముపయిన కూర్చుండి గంధాక్షతలుధరించి దంధ్యమునకు కుంకుమలంకరించి ఒక్కొక్కప్పుడు చొప్పునఆయిదుమార్లు అయిదుగాయత్రీయములు వేసుకునేది.

ఉప్పుడు ము వడే హారించు

చైత్రవైశాఖములు వసంతఋతువు, జ్యేష్ఠఆషాఢములు గ్రీష్మ ఋతువు, శ్రావణభాద్రపదాలు వర్ష ఋతువు, అశ్వయుజకార్తీకములు శరదృతువు, మార్గశీర్షపుష్యములు హేమంతఋతువు, మాఘఫాల్గుణములు శిశిరఋతువు.

కర్కాటకసంక్రాంతి మొదలు మకర సంక్రాంతివరకు దక్షిణాయనము మకరసంక్రాంతి మొదలు కర్కాటకసంక్రాంతివరకు ఉత్తరాయణము. చేతియందు వేళ్లు మొదలు అంగుష్ఠము, తర్జని, మధ్యమా, అనామిక, కనిష్ఠములనవేళ్ళు.

ఓం.

నవనాగరిక శిఖామణి

ఆర్యభక్త సమాజము.

(అనుబంధము ౧)

కర్త.

బెహారా అప్పారావు.

సామాజికుడు.

ఆ.దా.౧.

నవనాగరికశిఖామణి.

అభిప్రాయము.

మిత్రసత్తమా!

మీరు మాసమాజమూలముగ లోకోపకారమగునట్లు యీచిన్నపొత్తంబును వ్రాయుట యేమాయెడగల మితములేని వాత్సల్యబలమును సూచించుచున్నదని నేనిటవ్రాయుట యతిశయోక్తి గాదు.

పండితపామర గ్రాహ్యానుకూలమైన సులభశైలియు, పదపొందికయు, నిందాస్పదంబగు ప్రస్తుతనాగరికతవర్ణనయు, చదువరులకు కడుమోదకరంబై యొప్పుచున్నయది గావున యెల్లరును దీనిని జదువ నిచ్ఛగించి తదానుసారముగా తనువర్తనంబునను సవరణించుటకై తమయత్నంబులకు తోడ్పడ యప్పరమేశ్వరునకు ప్రార్థించుచు [illegible] హెచ్చరించెదరుగాక

"ఇంటగెలిచి రచ్చగెలువవలెనను" యార్యోక్తి ననుసరించి ప్రప్రథమమున మనయార్యభక్తసమాజదర్శకులు నామసార్థకంబుగా తమ వేష, భాష, కర్మల నీపుస్తకమున విస్తరింపబడిన ప్రకారముగాయును గుణులై వర్తింప యత్నింపవలెనని నావినయపూర్వక విజ్ఞాపనమిదియె

మాసమాజ ప్రోత్సాహమునకుగాను తాము బడుచున్న వివిధపరిశ్రమలకు సహస్రవందనములు.

చిత్తగించవలెను.

ఇట్లు

సుజనవిధేయుడు

కె. గోపాల్ నాయుడు

మేనేజరు.

ఆద్రా
౫-౮-౨౦

ఆర్యభక్త సమాజము.

పీఠిక.

* ఆర్యమహాశయుల కొకవిజ్ఞాపనము *

పుస్తకము ఆర్యావర్తనము నంగల యీచరణం
బులకని పూర్వాన గరికతకై చింతించి నేనీగతిని వ్రా
యబూనితినేగాక నొకరినిందించుటకు గాదు. అయిన
ను తలపులకే నర్హుడనుగాను తొలుదొల్త నేనీపొ
త్తమును వ్రాయుటకు ఆదాపురమునందలి ఆర్యభ
క్త సమాజ ప్రోత్సాహమే కారణము. నీయదివెలు
వడుటకు నానమాజ సవ్యాజకరుణ నామెద నెట్లు వి
రాజిల్లుచున్నదో మహాశయులు కనుగొనవలసినదే
గాక నేనిందుబొందుబరుప ననావశ్యకము. యిందుగల
తప్పుల నొప్పరికింపక నొప్పులుగా భావింప సుజనబృం
దమున కభివాదములును దుర్జనసమితికి వందనముల
ఁ విరచుంచుచున్నాను.

ఇట్లు.
గ్రంథకర్త.

నవనాగరిక శిఖామణి.

సీ॥ శ్రీకరుండమలుండు శ్రేయస్కరుండు శో
భాకరుండు ననాదిభవ్యుఁడీశ్వ
రుడు సచ్చిదానందరూపుడు నాకార
రహితుండజన్ముండు రక్షకుండు
నిర్వికారుండును నిరుపముండభయుడు
సర్వేశ్వరుడు దయాసాగరుండు
అజరుండు నిత్యుండు నమరుండు నగు సృష్టి
కర్త మానవులెదలను గల్గియుండ
గీ॥ దారు శిల లోహ దర్పణ తతులఁగాంచి
దైవతంబులటంచును దలపవలదు
పిల్లలొనరించు బొమ్మల పెండ్లిపగిది
మిథ్యాదైవంబులను మొక్క మేలుగలదె॥
సీ॥ ఉలుకదూపిరితీయ దులుకదు పలుకదు
కన్నెత్తి చూడదు కఱ్ఱబొమ్మ
వినలేదు గనలేదు జనలేదు తినలేదు
మనలేదు కుమ్మరమట్టి బొమ్మ

మాటాడ నేరదు మణిసిలావిగ్రహ
మాటపాటలకైన ననువుపడదు
మానవుండొనగించు జ్ఞానహీనంబగు
బొమ్మయే దైవమై పొసగియుండె॥

గీ॥ ననెడు నరరూప పశులమా జనులమటుల
నెగడుకంటెను నాత్మలోదగిలియున్న
సత్యసంధుని నిత్యుని సర్వచరుని
నాత్మనుతియింప గోరుడీ యార్యులార॥

సీ॥ సకలకర్మలయందు సంపూర్ణవంతులై
దనరెడు యార్య లీ ధరణినిపుడు
కర్మహీనులునయి కడగండ్లపాల్పడి
నిర్మలంబుగ మతినిలుప లేక
జంగమో దాసరో జాతిదెల్పుమటన్న
ముందూరుకొలది యాచంపమునను
యప్పటికెవ్వది మెప్పగానుండునో
తప్పకనది చేయ దప్పగాదె

గీ॥ పొట్టకూటికినాశించి పుడమిలోన
బట్టరానట్టి పదములుబట్టి క్రియను

అన్యబానలు గరచితిరం తెగాని
మోచనము చేయుటెట్లఘములను చెపుశీ
సీ॥ పూదేనియలుదాృవి మోదించు భ్రమరము
లలరంగ భూనింభములకుజను నె
అలవియగ్గంగలో నాణిముత్యంబుల
దినుహంప నత్తలదెసకరుగు నె
కసిగాటుగామంచె కిసలయంబులచవి
గోరుకు గోకిల చన్నె గోగులకును
మదాలోన పావనమంత్రపారేణులు
బైబిలు మంత్రముల్ బల్కుదురటె
గీ॥ చరుకురసముగోృలి జన్మారు నరరుద్వి
సురసుగోృలి నిమనుసోృనట్లు
యూర్యు లన్యమతమునాశించి స్వమతము
స్మరణరాక మెలగిరరయనిపుడు
సీ॥ ఐర్లండులో జేయునట్టి వెల్వెటుక్యాపు
నెక్టయిలు ధరియించి నెగడు టెల
జర్మనిలో జేయు ఫర్మటాటోప్పడులు
కోట్లు పంట్లాలుగా గూర్పు టెల

ఫ్రాన్సులో జేసిన బాగైన బొత్తాయి
గుండీల వాడుక గొనుట దేల
ఆక్స్ఫర్డున జేయు నతిమృదుశాత్తోలు
బూట్సులు శాళ్ళను బూనుటేల

గీ॥ తనువుజూపంగ నఖశిఖల్దనుక నన్య
దేశవేషంబులయ్యె నీదేహమందు
లేదుమన రాష్ట్రవేషంబు లేశమైన
యెరువుబ్రదుకయ్యె నార్యుల తెఱవుగనగ

సీ॥ పైజార్లుదొడగుట పాటిగాదనిలాంగు
బూట్సులఁదొడగిన బుణ్యమతులు
పంచకట్టిన జాతికొంచమౌనని పంట్లు
ములను తొడంగిన ముఖ్యకులులు
చొక్కాలుదొడగుట సొంపుగాదని యెంచి
కమీజులను వేయు ఘనులుమరియు
నంగీలుదొడగుట రంగుగాదని వెస్టు
కోటులపై కోట్లు కూర్మిదొడగి

గీ॥ తలకుమావెలభారంబనుచుటోపి
జేబులోనిడుగుడ్డ యొబ్బుగియుంత

రీయుమనియెంచు నవనాగరికులు నార్య
మతము మొదలంట ద్రొక్కిరీక్షితితలమున

సీ॥ తెనుగుమాటాడిన దెలిగుబో డింగ్లీషు
బాసయేమంచిది భవ్యులార
వందనంబని యనవలదు సలాము గ్రింగు
యన నెంతొ చేతితో ననుట లెస్స
కుర్చీలుగలుగగా కూర్చుండుటకు రత్న
కంబళంబులలేదు కొరకుగాదె
అందలంబుల నెక్కుటది సోమరత్వంబు
ఘనమైన కంచరగాడ్దెబండ

గీ॥ ననుచు నాచారములు గొప్పిగల్లనుగను జేయ
బూని వారలు సతులకు బుద్ధిపడసి
నాదుహింత బోధ గైకొని సవ్యకర్మ
విడవసఖులార మిమ్మునే వేడుకొందు

సీ॥ క్యాబేజిపాటటోజు కాయగూరలటంచు
బచ్చలి పెంపలం బిచ్చగొనరు
రోష్టుకుకై మాంసము నిమ్మంబట ములు
పచ్చడి వేపుడుల్ నిచ్చగొనరు

ఊరగాయలుదిన నూరదురక్తంబు
పేరుఁబా వాఁతక చేయలెన్న
చక్కెరపానకాల్ మెక్కుటకంటెను
చిక్కని ఘోర్టువైన్ గ్రుక్కుకొన

గీ॥ అన్నమదియేల రొట్టెమూకున్నచాలు
దధియుత క్రీమంబుకంటెను దగును కాపి
అనుచు ననయంబుపల్కుట నార్యమతమె
సూరి జనులార ఘనులార సుమతులార.

సీ॥ సంధ్యాదికృత్యముల్ సల్పెడు వేళలు
గాలిషికార్లచే ఘనతకెక్కె
జపతపంబుల చేత జరుపుకాలంబువా
ర్తాపత్రికల యెడదగులువడెమె
శాస్త్రపురాణముల్చర్చించు సమయముల్
తందనాల్ పదముల తానమయ్యె
స్వగృహంబులందు నిశ్చలతనుండెడిరాత్రి
వేళభోగపువాండ్ల పాలుబడియె

గీ॥ నహహ నవనాగరికులైరి యార్యజనులు
నార్యులాచారమంతయు నణగద్రోచి

గోత్రయాచారములుబూనిగొంకుమాని
సిగ్గులేక ననుష్ఠించు టొగ్గుగాదె

సీ॥ వేదముల్ బోధించు విప్రకులాగ్రణుల్
బైబిలుకోశముల్ బట్టుకొనిరి
బాణతూణీరముల్ బట్టు క్షత్రియులెల్ల
యేసుచరిత్రకే గాసివడిరి
వ్యాపారములుజేసి యలరెడు వైశ్యులు
యేసుప్రసంగముల్ జేసికొనిరి
హాలముచేతనుబూని యిలదున్ను కాపులు
క్రీస్తుకథాళి ప్రశస్తమనిరి

గీ॥ ఆర్య వేదంబులవియేడ నార్యవేడ
శౌర్యహీనులు దైర్యులు చౌర్యులనుచు
దుర్యశోకాంక్ష జేయుట లార్యమతమె
సుగుణమతులార హితులార సుమతులార

సీ॥ కత్తిరింపులుజుట్లు గల్గియుండెడివారు
నెత్తిపై జుంజురుల్ నెరపువారు
గిరజాలువెనుకకు విరజల్లువారును
కురులముందరనుంచుకొనెడువారు

పాపిటీల్ [illegible] బిళ్ళ [illegible] వంచి
సా[illegible]గాదువ్వా[illegible] [illegible]
వెదురుబద్దల [illegible] నుదు [illegible] గేరాలు
[illegible]గాగ [illegible] [illegible]

గీ॥ గాత్రమంత [illegible] ముఖ్యంబుగదశిరంబు
నూడగొట్టి [illegible] చప్పు [illegible] వలెను
జేసి [illegible] గా [illegible] [illegible]
పాత్రి [illegible] పసకిది [illegible] లార

సీ॥ రజితపాత్రి [illegible] భుజిం [illegible] వారిక
పింగాలచిప్పల పేర్మిమగ్గె
పావడాలందెలు పౌంజీలకును మారు
జర్మనీ సిల్వరుల్ జతనమయ్యె
బంగారుకునుమారు బరగక నేడియుఁ
గోల్డుభూషణములు గొప్పలయ్యె
ధనికులౌవారికి దగదిట్టిపనులన
ఘనతకు లోపమే ధని[illegible]

గీ॥ మహిని మా చేత శిబు [illegible] న్నమానిక మని
చెప్పుదురుగాని నిందున చేటులేదు

యనుచును నవనాగరికులైరి యార్యవసులు
సూరిజనులార ఘనులారసుమతులార

సీ॥ నెల్పుగీవరులుకొంంచెమగు ఖరీదుకు
దొరకగాపుంగవి దుఃఖమేల
వస్త్రముల్ చక్కగా నిస్త్రీలుగావించు
యంత్రముండగ పాకియత్నమేల
చేతిలాంతరులు బహుఖ్యాతిమైయుండగ
మరిమహాలులువేయు మనుజులేల
కోట్లుకమీజులు కుట్టుకొనుటకుమంచి
మిషనులుండగ దర్జిమొహానతేల

గీ॥ ననుచులోభులుకొందరీయవని యందు
ధనముబోవునటంచును దమకుతనిని
నీచకర్మల నొనరింప నేర్చినారు
గద రెహితులారసత్కర్మవిదితులార

సీ॥ ముందుగాశుకమట్లు ముద్దుబల్కులుబల్కి
పదపడిదికముల జగిదిబల్కి
తదనంతరము బకధ్యానముగావించి
అంజనేయుని చేష్టలభినయించి

వరవిభీషణునికై వడి నీతులనుబల్కి
దానకర్ణుని రీతిదానమొసగి
కుంభకర్ణునియట్లు గురకలుదీర్చుచు
సుఖనిద్రిదెచ్చును సూవెజగతి

గీ॥ సౌఖ్యనవ్రతంబు సమకూర్చునదియెద్ది
సారమయ్యు దెద్దిసారదక్క
నారగోలిలసట్టివారు నిస్సారులు
యనుచుపల్కటొకటి ఘనమెదలప

సీ॥ సంధ్యవార్చుటకంటె చక్కగానుదయము
బిట్టేబిలాడుట బీతియటరె
స్నానాదికృత్యముల్ సల్పుటకునుముందు
కాఫిబోర్డులుమిగ్రింగ ఘనతయటరె
తనివిదీరగదినితద నంతరముస్నాన
మాచరించుట దక్కరాచతనమె
బొట్టుపెట్టుట దేల భోజనమునకును
గురుతులంచును పీడగూడునటరె

గీ॥ అన్యవిద్యలునేర్చియు నాత్మవిద్య
మాన్యముగజేయు మార్గముల్ సులభముగను

దారకేశున కేమికొదవలేక దానగుణమును
సూరిజనులార ఘనులార సుమతులార
అభిమానవంతులై యలరారు నార్యులు
దురభిమానమునకు దోసువడిరి
ధర్మకార్యంబుల దగజేయువారల
ధర్మమార్గము జూప ధన్యులైరి
యుపకారబుద్ధితో నిపుణులౌ వారలే
యపకారమునకు నాస్పదులయిరి
సత్కర్మలను జేసి సౌఖ్యంబునొందెడు
వారలు దుష్కర్మ వశులునైరి
అహహ యేమనవచ్చు మీయార్యసమితి
కెట్టిదురవస్థలు ఘటించెనిదియరయగ
కాలవిపరీతమో లేక కర్మఫలమో
సూరిజనులార ఘనులార సుమతులార
దైవంబుగలడనిదగ జప తపములు
చేయుట లోకవర్తిచెనటులార
ముక్కులుబిగియించి ముమ్మారు మనను గుదు
గొణుగుట లోకవంచకూళులార

జలము దోసిటఁబట్టి చల్లుటేరవ మౌ
పిచ్చిశివఁబడి తుచ్ఛులార
యీమోడిజపములు వేమారుశేసిన
ప్రత్యక్షమయ్యెనే బ్రహ్మతండ్రి
గీ॥ యిన్నితంటాలుబడుకంటె యిప్పుడొక్క
డాశ్రమత్రాగిన జాముకు ప్రేమతోడ
సచ్చిదానంద రూపుడువచ్చినిలచు
ననెడువారలు నార్యులె! యవనియందు.
సీ॥ ఏమాటచెప్పిన యన్ననుటేగాని
మారాడనేరని మానులార
కాదన్నచోనదిగడిగి యానన్నవ్రి
మాదంబునకువెరచు మాన్యులార
ఔనన్నచోనది యరయంగకాదన్న
హానియౌనని బెదరున లఘులార
ఆర్యులాచారము లడుగంటనీయక
ధైర్యమువలంభించి దయనుబూని
గీ॥ తాతముత్తాతలొనరించిఖ్యాతిగన్న,
చర్యగాపునవీనవార్య గతిని
ఆచరింపంగజేయుడీ యార్యులార
సుగుణమతులార హితులార సుమతులార

సీ॥ ధైర్యంబులేదన్న దగున్యాయసభలలో
దర్కించిమెప్పులందంగ లేద
శౌర్యంబులేదన్న సరవియెంతటిబని
యైన నశ్రమముగానోపలేద
విద్యలేదన్న సమృద్ధిగా హృద్యమౌ
వేదశాస్త్రమ్ముల వినికిలేద
బుద్ధిలేదన్న స్వబుద్ధిచేసద్ధైన
లలవడగాకీర్తినిలుపలేద

గీ॥ ధనముధాన్యములార్జించిదనరుకంటె
వస్త్రభూషణములు గల్గువన్నెకంటె
ఆర్యులాచారములు నిల్పుటదియొచాలు
సూరిజనులార హితులార సుమతులార.

సీ॥ మతవివాహముగల్గి మతిచెడియుండుట
సతతంబుకుభేదసరణిగనుట
పెరజాతులకు విద్యమెరగాదనుట యు
ద్ధరతమఘనతయె తలచుకొనుట
తప్పైనదమమాట మెప్పనిచెప్పుట
తమపాటివారు లేరనుట సకల
విద్యలుమాయవివిను సధికారంబు
వారిలకు లేదని పరవిమనుట

గీ॥ మానగ దాయింట లోపంబు వచ్చె నార్య
కులములై యొప్పి మనలకు కూర్మి లేద
యిల్లు భుజగంబు గా జేయుటదియె ఘనత
సూరిజనులార హితులార సుమతులార.

సీ॥ పక్షపాతంబు యే కక్కునై నను గూడ
దక్కులలో భేదమరయ గలదె
మృదుమార్దవములచే సమములమతులై
పెరవారి జూచిన కొరగలదె
గోష్ఠ్యాంచంబులు నొక్క గ్రామములోన
చెప్పుకొనుట దేమి శ్రేయమటరె
తనకు తానే సుతంబోసరించి చిదివించు
కొనువారలుందురే కువలయమున

గీ॥ బ్రహ్మభూపాల వైశ్యులు బరగ శూద్ర
కులములును నాల్గు నార్యసంఘములు గాదె
యొకరితో నొకరు గలసి యుపకృతముగ
దాస్య నతార్యములు జేయదలచరాదె.

సీ॥ ముఖమందు బ్రాహ్మణుల్ మునుము గా బుట్టిరి
పక్షంబునను క్షత్రియవంశ వెలసె
ఊరులందున వైశ్యులుద్భవించిరి మరి
పాదంబులందున బరగ శూద్రి

కులముబుట్టెనటంచు సలరితంబుగ వేద
శాస్త్రంబులందున జదివి వినరె
పరమేష్టి తనువున బరగు నంగకముల
హీనౌన్నత్యములని యెంచదగునె
గీ॥ విటపశాఖలందు వివిధమై నట్టి
ఫలములొదవు ననుట పాటిగాని
యటులసజ్జభక్ష్యణీయ సస్యములనిండ
బరసజను నె ధూర్తసఖ్యులార.
సీ॥ మహిలోన నెందు సమాజముల్ వెవ్వె
వేర్వేరు జరగునె భిన్నగతిని
సర్కసులును వేదజాలముగా దొమ్మరి
కంపెనీ లెన్నొన్ని గానలేవె
ఆటపాటలటంచు బూటకాల్లెల్లెడు
నాటకసంఘముల్ గోటిజూప
పగటివేసపుగాండ్రు దగవారకన సామాజి
కము వేసుకొనెక్కాని గడగలేదె
గీ॥ వనగురాకచోటగూడిన సదనమాజ
మనుకొనవలెనమ్మి సెలవిడ ధూర్తసఖ్యులార
ఆర్యసామాజకంబని యట్టి గనునె
పాపటిఘురంబునకు దవిపార్ధుమహనము.

సీ॥ కొంచెపుపాండిత్య మంచుదలంపక
మనశాఖవాఁడైన మాన్యుఁడనుట
జగదేకపండితుండగు నేని పెరవాని
పరమమూర్ఖుండని పలికియనుట
ఉపకారములు జేయు నుద్యోగులగు నెడ
నాత్మీయశాఖ కేసముంచుటయు
నపకారమును నదినమరంగ పరశాఖ
కులకొందలె నిక్కువలదు మనన
గీ॥ పక్షపాతంబు నిటుజూపఁ బాడియౌటరె
ఆర్యకులులగు వారలముందరొక్క
పొందకనుగూడి మనుటపసందుగాదె
సూరిజనులార ఘనులార సుమతులార
సీ॥ సకలవిద్యలునేర్చి సన్నుతుల్ గొనవచ్చు
సద్యోగగౌరవమందవచ్చు
ధనధాన్యరాసులు తడయక గొనవచ్చు
వస్త్రభూషణములు బడయవచ్చు
గంధమాల్యంబుల ఘనతబూయగవచ్చు
తలదిప్పినీతుల బలుకవచ్చు
వేదాంతయుక్తులు వేయుజెప్పంగవచ్చు
ధర్మశాస్త్రంబుల దరువవచ్చు

వాస్తవముఁ బల్కఁ దొక్కి యీవసుధలోన
గరము శ్రీమయ్యు దలపసిక్కులియు గమన
నీచమైన యవిద్యావివేచనముకో
సూరి జనులార ఘనులార సుమతులార

వలవిశేషమైనట్టి శాస్త్రపురాణముల్
వినక నయాచారవిధము తెలచి
వేదార్థములవిని వెలయంగ సత్కర్మ
నిరతులయియుండుట నీతిగాని
కర్మతిపోను నైగాని తెలుపు పెరవారి
యాచారముల చేయు టనుచితంబు
తెల్లంబుగామీకు తెలిసియుండినవిధి
మైననొకస్వాను నవిమృద వగు

గీ॥ మనసు మెత్తనయిన మరియొకవిధమున
బరిణమించినడవచాలునదక
ఘూర్వనాగరిక తపోనాడగూడదు
వినుమునాదు హితవు సుజనులలర

అరయసంగనాట కాలాంటపాటలు కావు
వేదవేత్తలు జేయు బోధగాని
గడ నెక్కియాడంగ జెడుగుదొమ్మరివాని
పనిగాదు మోక్ష సోపానముగాని

మొగ్గలువేయంగ మోసుసర్కసుగాదు
సుజ్ఞానమును జూపు సూత్రమిది మో
తబ్బిబ్బులాడంగ గబ్బులుగావివి
నిబ్బరంబగు వేదనిధులుగాని
గీ॥ బూటకంబులుగావివి బోల్చి చూడ
రహితపాపంబు ధర్మశాస్త్రప్రదంబు
మోక్షలక్ష్మీమణీ శిరోభూషణంబు
ఘనతరంబు నార్యసమాజకంబుగాని